

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.

1903 Budapest, Pf.: 314/15.

Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733

BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133

E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000-105/613- /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva Panaszos egri lakos által benyújtott panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 292/2010. (V. 19.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése *a*) és *c*) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

A Panaszos beadványában előadta, hogy 2009. július 4-én spontán demonstráción vett részt a Budapest V. kerület Erzsébet téren. Kb. 17.30 órakor csatlakozott a tömeghez, ahonnan a rendőrök 18.45 órakor előállították a BRFK Gyorskocsi utcai fogdájába. Közölték vele, hogy garázdaság szabálysértés elkövetése miatt állították elő és az előállítást az eljárás lefolytatásával indokolták, másnap reggel 03.30 órakor engedték szabadon.

A Panaszos a rendőri intézkedés kapcsán kifogásolta:

- a békés ülődemonstrációt a rendőrség brutálisan, minden ok nélkül oszlatta fel;
- előállításáig háromszor fújták az arcába és a mellkasára a paprika spray-t;
- lábánál fogva ráncigálták és húzták a földön 10-20 méteren keresztül;
- hátára térdelve bilincseltek meg;
- összebilincseltek egy másik személlyel és többszöri kérése ellenére nem vették le róluk a bilincset;
- előállítása alatt nem hallgatták ki és nem kapott felvilágosítás jogairól.

II.

A rendelkezésre álló rendőrségi okiratokból a következők állapíthatók meg.

Budapest rendőrfőkapitánya a 01000/36775/2009. ált számú egyedi utasításával 2009. július 4-én 00:00 órától 24:00 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el.

A fokozott ellenőrzés elrendelésére az egyedi utasítás indokolása alapján azért került sor, mivel Budapest területére – 2009. július 4. napjára – több tömegrendezvény megtartását jelentették be, amely rendezvényeken várhatóan jelentős lesz a résztvevők létszáma. Tekintettel arra, hogy a közelmúltban megrendezett tömegrendezvények alkalmával sok esetben előfordultak rendezavaró, garázda cselekmények az események biztonságos lebonyolítása, a gyülekezési joggal élők biztonságának garantálása érdekében indokolt volt a fokozott ellenőrzés elrendelése. Az egyedi utasítás végrehajtásában résztvevő rendőri állomány feladata az volt, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényekre érkezőket és megakadályozza a jogsértések kialakulását majd ennek biztosítása érdekében igazoltatásokat, ruházat-, csomag- és járműátvizsgálást hajtott végre.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) 01000-105-716-7/2009.P. számú, a Panaszttestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint 2009. július 4-re Budapest területére 16 bejelentés érkezett a Rendőrséghez, a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerint minősülő rendezvény megtartásáról, ezen belül hét rendezvényt kívántak az V. kerületben tartani. Két bejelentő a Szent István térre, két bejelentő a Kossuth térre, további egy-egy bejelentő az Arany János utcába, a Markó utcába és a Nádor utcába jelentett be rendezvényt. A két Szent István téri rendezvény napirendjeként a következőket jelölték meg: „beszéd a Szabadság téren zajlott jogsértésekről”, illetve „szimpátiatüntetés a koncepciós perek áldozatai mellett”; az egyik Kossuth téri rendezvény célja a következő volt: „tiltakozó tüntetés a Szabadság téri tüntetés megtiltása miatt”, míg a másik Kossuth téri rendezvény bejelentője napirendet nem jelölt meg.

Annak ellenére, hogy az V. kerület Erzsébet térre a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényt nem jelentettek be 2009. július 4-re, aznap délután mégis több száz fős tömeg jelent meg ott azzal a céllal, hogy egy bejelentés nélküli rendezvényen vegyenek részt.

A megjelenteket 16:58 órakor szólították fel a terület elhagyására, figyelmeztették a helyszínen maradókat, hogy igazoltatásuk után előállítások végrehajtására kerül majd sor. Mivel a felszólításnak nem engedelmeskedtek 17:19 órakor a rendőrök megkezdtek a kilátásba helyezett igazoltatásokat és előállításokat. A tömeg 18:07 órakor a rendőröket megtámadta, kövel, palackokkal, betondarabokkal dobálták a sorfalat, és ezt többszöri felszólítás ellenére sem hagyták abba. A BRFK 01000-105-794-7/2009.P. számú, a Panasztestületnek írt válaszlevelében foglaltak szerint a felszólítások és figyelmeztetések 20:31 óráig folyamatosan jól hallhatóan folytatódtak. Az események kapcsán összesen 190 főt állítottak elő az Erzsébet térről.

A Panaszos előállításáról készült 08010/511075/2009/id.számú rendőri jelentés szerint az igazoltatásra az Rtv. 29. § (1) bekezdése, a ruházatátvizsgálásra a 31. § (1) bekezdése, az előállítására a 33. § (2) f) pontjának I. fordulata, a testi kényszer alkalmazására a 47. §-a, továbbá bilincselésére a 48. § b) c) pontja alapján (18 óra 45 perctől 21 óra 45 percig) került sor.

A jelentés rögzíti az előállításához vezető eseményeket, illetve az előállítás során történeteket. A jelentést készítő rendőr 2009. július 4-én csapatszolgálati feladatokat látott el Budapest területén. A jelentés szerint: *„(...) A tömeg a Magyar Gárda feloszlata miatt, szimpátiatüntetés céljából gyűlt össze, amely rendezvény megtartását a rendőrség megtiltotta, így az jogellenes volt. A tömeg erről folyamatosan tájékoztatásra került hangosbeszélőn keresztül, valamint arról is, hogy tevékenységükkel garázdaság szabálysértést követnek el, mivel az alkalmas arra, hogy másokban riadalmat, félelmet keltsen, ezért a „Törvény nevében” szavak előrebocsátásával a tömeg többször felszólításra került, hogy a jogellenes magatartást fejezze be és a területet az Astória irányába hagyja el. Fent nevezett személy ennek nem tett eleget, hanem továbbra is a helyszínen maradt, a megtiltott rendezvényen részt vett, ezért 18 óra 50 perckor r. hdgy. azt az utasítást adta, hogy a fenti személyt, mivel felszólítás ellenére is részt vett (...) a rendőri intézkedés során passzívan ellenállt, kerüljön előállításra. „*

A jelenlévőket a Rendőrség többször jól hallhatóan felszólította a távozásra. Az intézkedő rendőr 18:50 órakor kapott utasítást a Panaszos előállítására, szabálysértés továbbfolytatása miatt. Az intézkedő rendőr a panaszost járőr társával együtt a tömegből kiemelte, majd a BRFK Gyorskocsi utcai fogdájába történő átszállítás céljából átadta munkatársának.

A BRFK által az eljárás során adott tájékoztatás alapján megállapítást nyert, hogy a Panaszos nem került befogadásra a Gyorskocsi utcai fogda előállító helyiségébe, az objektum belső udvarán várakozott, de ennek ellenére is megkapta a tájékoztatást és az igazolást az előállítás időtartamáról.

A jelentéshez csatolt igazolás szerint előállítása 2009. július 4-én 18:45 órától, 2009. július 5-én 03:30 óráig tartott, az előállítás időtartama alatt sérülése vagy panasza nem keletkezett. Az iratokból megállapítható, hogy a panaszos meghallgatására az előállítás során nem került sor. Az előállítás időtartama az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján – az eljárási cselekmények lefolytatása céljából – 2009. június 5. 06:45 óráig meghosszabbításra került

A panaszossal szemben a BRFK V. kerületi Rendőrkapitánysága tett szabálysértési feljelentést a Szabs. tv. 142/A. §-a szerint minősülő garázdaság szabálysértés elkövetése miatt. Tekintve, hogy a 142/A. § (3) bekezdése szerint ezen szabálysértés miatti eljárás bírósági hatáskörbe tartozik, a feljelentést a Pesti Központi Kerületi Bíróságra továbbították.

III.

Az ismertetett bizonyítékok alapján az alábbi tényállást állapítottam meg.

2009. július 4-én délután, több száz fős tömeg tagjaként a Budapest V. kerület Erzsébet téren, a Panaszos egy előre be nem jelentett, a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvényen vett részt. A rendőri erők a helyszínen hangosbemondón keresztül 16:58 órától kezdődően több alkalommal felszólították a téren tartózkodókat, hogy jogsértő magatartásukat hagyják abba, távozzanak, illetve figyelmeztették őket, hogy aki nem tesz eleget a felszólításnak, azt igazoltatják majd előállítják¹. 17:19 órától megkezdték a kilátásba helyezett intézkedések foganatosítását. A helyszínen tartózkodó Panaszos, a felszólítások ellenére nem engedelmeskedett, holott a felszólítások a hangosbemondón keresztül szakadatlanul, jól hallhatóan ismétlődtek. A Panaszos, a felszólításoknak ellenállva, a földön ülve maradva ellenállt a rendőri intézkedésnek. Az intézkedő rendőrök az eredménytelen felszólításokat követően a panaszos karjait megfogva testi kényszerrel kiemelték a tömegből. A Panaszos ruházatátvizsgálása, igazoltatása, személyazonosító adatainak rögzítése és bilincselése után, garázdaság szabálysértés elkövetése miatt előállították a BRFK Gyorskocsi utcai objektumába. Az előállító helyiségbe nem történt meg a befogadása, a belső udvaron várokozott. A Panaszost 2009. július 5-én 03:30 órakor szabadon engedték, az előállításról részére kiadott igazolás tanúsága szerint az előállítással kapcsolatban ekkor panaszt nem terjesztett elő. A Panaszos ellen az intézkedő rendőr garázdaság szabálysértése miatt feljelentést tett.

Az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e, és ha igen mely okot jelölték meg a tér elhagyására történő felszólítás alapjaként. Minderre kizárólag a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének értékelése érdekében került sor. Figyelemmel a Fővárosi Bíróság 20.K34.132/2008/20. számú ítéletére is a vizsgálat és az ez alapján a fenti kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított azon kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlátása jogellenességének kérdésében érdemben döntsön².

¹ A helyszínen készült videó-felvétel alapján a felhívás szövege:

„Hölgyeim és Uraim! A rendőri erők műveleti parancsnoka nevében tájékoztatom Önöket, hogy a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozó rendezvényen vesznek részt. Megkérem / a törvény nevében felszólítom Önöket, hogy a jogsértő magatartásukat hagyják abba, oszoljanak szét, a területet (a Bajcsy-Zsilinszky úton/a Károly körúton) az Astoria irányába hagyják el! Ellenkező esetben a rendőrség a rend helyreállítása érdekében a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 59. § (1) bekezdésében foglalt intézkedéseket és kényszerítő eszközt fog alkalmazni.”

² Gytv. 14. § (3) bekezdése szerint:

„Ha a rendezvényt feloszlátják, a rendezvény résztvevője a feloszlátástól számított tizenöt napon belül pert indíthat a feloszlátás jogellenességének megállapítására.”

A Fővárosi Bíróság 20.K34.132/2008/20. számú ítéletének indokolásában kifejtette, hogy:

Az intézkedés – így az igazoltatás – jogalapját a BRFK vezetője által egyedi utasításban elrendelt fokozott ellenőrzés³, valamint e feladatok ellátása során észlelt, a Panaszos által elkövetett cselekmények képezik. A Panaszos a több órán át folyamatosan elhangzó felszólításnak nem engedelmeskedett, ekkor megszegte azon törvényi rendelkezésből eredő kötelezettségét, hogy a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjen⁴. Az intézkedő rendőr e magatartást a helyszínen olyannak ítélte meg, ami másokban félelmet és riadalmat kelthet. Felszólította a Panaszost a szabálysértés abbahagyására, aminek a Panaszos nem tett eleget, az intézkedő rendőr pedig előállíthatja azt a személyt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló rendőri felszólítást követően tovább folytatja, továbbá azt is, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható⁵.

Ezek alapján tényszerűen megállapítható, hogy a panaszolt előállítás kellő jogalappal történt, hangsúlyozva azt a tényt is, hogy az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tények alapján dönt a rendőr az előállításról. Az előállítás jogszerű abban az esetben is, ha az előállításhoz a törvényben megkövetelt szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat az előállításra⁶.

„(...) a Független Rendészeti Panasztestület az állásfoglalásában és az alperes is határozatában nem a jogszabályoknak megfelelően járt el, amikor a demonstráció jogszerű oszlatásával kapcsolatosan érdemben állást foglalt. Ugyanis arra kizárólag a Fővárosi Bíróságnak lett volna hatásköre, és illetékessége a fentebb említett Gytv. 14. (3) bekezdésében foglaltak alapján, az erre irányuló kereseti kérelem kapcsán.”

³ Rtv. 30. §-a szerint:

„(1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A Rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

(4) A Rendőrség a nyilvános forgalom számára nyitva álló helyen őrizenlenül hagyott, a közbiztonságra veszélyt jelentő tárgyat szükség esetén az elvárható gondossággal eltávolíthatja, megsemmisítheti.”

⁴ Rtv. 19. § (1) bekezdés alapján:

„A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

⁵ Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján:

„aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.”

⁶ *A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 33. § (2) bekezdés b) és f) pontok alapján a rendőr előállíthatja azt a személyt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható; aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.*

Az előállítással kapcsolatban sérelmezte, hogy előállításáig háromszor lefújták könnygázzal. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM r. 58. § (2) bekezdése alapján a *„kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erő kifejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést fogantossítson”*. A Panaszosnak az a magatartása miszerint a tömeg részeként a földön ülve maradva, a rendőri intézkedésnek ellenszegült nem tekinthető passzív ellenállásnak. A tömegnek a helyszínen tanúsított magatartása aktív ellenállás volt a jogszerű rendőri intézkedéssel szemben, és ez alól a panaszos magatartása sem kivétel. A Szolgálati Szabályzat 74. §-a alapján tehát helye volt vegyi eszköz, ingerlőgáz használatának is. Az eseményről készült felvételek tanúsága szerint csak testi kényszer alkalmazásával lehetetlen lett volna a tömeg ellenállását megtörni, ezért a további kényszerítő eszközök alkalmazása – az eset összes körülményét, és az intézkedés eredményességének biztosításához fűződő érdeket is figyelembe véve – arányos volt. A könnygáz használatával kapcsolatban megfogalmazott panaszt a fent kifejtett indokok alapján elutasítom.

A Panaszos kifogásolta, hogy lábánál fogva ráncigálták és húzták a földön 10-20 méterre keresztül és a hátára térdelve bilincseltek meg. Ezzel kapcsolatban a rendelkezésre álló videofelvételek nem tartalmazzák a Panaszos állítását alátámasztó adatokat, ezért a kérdés kapcsán a panasz megalapozatlan. Tekintettel arra, ahogy ezen állítás felveti bűncselekmény gyanúját, a panasz ezen részének elbírálása érdekében az iratokat megküldtem az illetékes ügyésznek.

A Panaszos kifogásolta, hogy más előállított személlyel együtt összebilincseltek és többszöri kérésre sem távolították el a rendőrök a bilincset.

A bilincs alkalmazása kapcsán az alábbiak megállapítása szükséges. A Panaszos a tömeg részeként akadályozta a rendőri intézkedést. Véleményem szerint az, hogy a földön ülve maradva, és a társaiba megkapaszkodva, célzatos erő kifejtéssel ellenáll a rendőri intézkedésnek, komoly erőt fejt ki ennek érdekében, mindenképpen aktív ellenállásnak tekinthető. Ezek alapján álláspontom szerint a Szolgálati Szabályzat 74. § (5) bekezdés b) pontja alapján⁷, helye volt a bilincs alkalmazásának. Még az arányosság követelményét figyelembe véve is nehéz volt a tömeg ellenállását megtörni, az eseményről készült felvételek tanúsága szerint, pedig ez pusztán testi kényszer alkalmazásával lehetetlen lett volna.

Egyébiránt az Rtv. indoklása szerint a bilincs a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül is szóba jöhet⁸. A vizsgált esetben a Panaszos nem reagált a többszöri rendőrségi felszólításra, figyelmen kívül hagyta azt. Ezek alapján a rendőrök

⁷ Szolgálati Szabályzat 74. § (5) bekezdés b) pontja szerint:

*„(5) Tömeggel szemben a csapaterő a következő kényszerítő eszközöket alkalmazhatja:
b) aktív ellenszegülés esetén rendőrbotot, vegyi eszközt, ingerlőgázt, elektromos sokkoló eszközt, bilincset, pórázon vezetett szolgálati kutyát szájkosárral vagy anélkül, valamint vízágyút.”*

⁸ Rtv. indoklása a rendőrségről VI. fejezet a 48. §-hoz:

„A bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyományaként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővetés, őrizetbevétel) alkalmazható.”

joggal vélelmezték, hogy a Panaszos megkísérelheti magát kivonni az intézkedés alól (szökés), vagy fennállt annak a reális lehetősége is, hogy – akár társaival is – a rendőrök ellen fordul (támadás).

Mindezek alapján megállapítom, hogy az intézkedő rendőrök jogszerűen, szakszerűen és indokoltan, továbbá az arányosság⁹ követelményeinek figyelembevételével mellett alkalmazták a kényszerítő eszközt, így álláspontom szerint a bilincshasználat kapcsán alapjogsérelem nem történt.

Abban a tekintetben pedig, hogy a bilincset miért nem távolították el a rendőrök többszöri kérés ellenére, továbbá miért volt megbilincselve a Panaszos 18:45-től 21:45-ig álláspontom a következő. Az intézkedő rendőrök tevékenységén kívül álló ok, objektív körülmény miatt a fogdák telítettek voltak, ezért nem áll rendelkezésre előállító helyiség, amely a biztonságos őrzést lehetővé tette volna. Az adott tárgyi és személyi feltételeket figyelembe véve, valamint a hatályos jogszabályi felhatalmazás – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 60. § (4) bekezdés a) pontja, valamint a (6) bekezdés¹⁰ – alapján az előállított személyek egymással történő összebilincselése jogszerű, szakszerű és az arányosság követelményének megfelelő volt, az e körben megfogalmazott kifogás nem megalapozott.

Mind az összebilincselés, mind pedig a bilincselés időtartama kapcsán további fontos szempontok az alábbiak. A rendészeti szakterület a rendőrség tevékenységének egy speciális része. E körben a szakma egyértelműen osztja azt a véleményt, hogy a szökési kísérletek jelentős részének előre észlelhető konkrét jele, előzménye nincs, így az a következtetés, hogy a fogvatartott szökést nem kísérel meg, az esetek nagy részében csupán feltételezés. Az eljáró rendőrnek ugyanakkor kötelessége a szökés és más rendkívüli események megakadályozása, tehát szakmailag indokolt a szükséges elővigyázatossággal eljárni, a biztonsági szabályokat maradéktalanul megtartani. A konkrét ügyben – mind a rendelkezésre álló jelentések és dokumentumok, valamint az eljárás során feltárt tények alapján – egyértelműen megállapítható, hogy a panaszos nem volt nyilvánvalóan szökésre alkalmatlan állapotban, így a szökés lehetősége – függetlenül a szökés bekövetkezésének valószínűségétől – fennállt. Az intézkedés eredményes befejezése érdekében nyilvánvalóan nem megengedhető, hogy az előállított személy a rendőrségi objektumban folyamatos őrzés nélkül, szabadon tartózkodjék. Ennek megfelelően indokolt volt az előállított személyek összebilincselése, hiszen – mivel az adott objektív körülmények következtében nem állt rendelkezésre a fogvatartottak biztonságos őrzésére szolgáló előállító helyiség – a szökés megakadályozása más módon nem volt megoldható.

A Panaszos azon sérelme kapcsán, miszerint nem kapott jogairól felvilágosítást, a BRFK által a rendelkezésemre bocsátott dokumentumok alapján az alábbiakat állapítottam meg.

Az előállítás okának közlését a személyes szabadságot korlátozó rendőri jelentés is tartalmazza, miszerint „Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztató kiadásra került. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az előállítás idejéről szóló igazolás kiadásra került.(...) a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. ’ (8),(9), 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A alapján jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.” A

⁹ Lásd 4. számú lábjegyzet

¹⁰ **Szolgálati Szabályzat 60. § (4) A bilincselés módjai:**

a) két vagy több ember kezének egymáshoz bilincselése.

60. § (6) A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg(...)

jogorvoslat lehetőségéről szóló közlést a Panaszos által aláírt és átvett igazolás bizonyítja. A Rendőrség tehát eleget tett törvényi kötelezettségének, amikor közölte a Panaszossal az előállítás fent részletezett indokát és okát, illetve a rendőri intézkedéssel kapcsolatos jogorvoslat lehetőségeit¹¹, ezért a rendőri intézkedés elleni panasznak e körülményt kifogásoló része nem megalapozott.

Az előállítás időtartamára vonatkozó kifogás kapcsán, valamint ezzel összefüggésben annak megítélése, hogy ezen időtartam alatt nem történt meg az előállított személy meghallgatása, álláspontom a következő. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján az előállítás nem csupán az eljárás azonnali lefolytatása céljából fogatosítható, hanem a szabálysértés továbbfolytatása miatt is. Az idézett törvényhely alapján megállapítható, hogy nincs olyan előírás, amelyik kötelezővé tenné az előállítottak előállítás időtartamán belül történő meghallgatását, illetve velük szemben egyéb eljárási cselekmény fogatosítását.

A kérdéses előállítás időtartamának megítéléséhez fontos körülmény az, hogy egy objektív körülményből adódóan – a fogdák telítettsége miatt – az előállítással kapcsolatos eljárási cselekmények elvégzése – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 51. § (3) bekezdése¹² szerinti kötelezettség teljesítése –, ténylegesen a befogadástól (22:43 órától) másnap 01:20 óráig tartott. A zsúfoltság miatti többletfeladatokat tekintetbe véve, a Panaszossal szemben ez korrekt – a törvényes 8 plusz 4 órás előállítási időtartamot¹³ meg sem közelítő – intézkedésnek minősül. A bírói jogalkalmazási gyakorlat egyes ügyekben (Fővárosi Bíróság 20.K. 32.593/2007/8. számú ügy¹⁴) szintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha az előállítás a Rendőrség túlterheltsége miatt hosszabb – a törvényes időtartamot meg nem haladó – ideig tart, az előállítás nem veszti el jogszerűségét. Ezt igazolja a törvényi szabályozás is, amely úgy rendelkezik, hogy az előállítás „a szükséges ideig (...)” tarthat. A szükséges idő ez esetben nyilvánvalóan az előállítás során elvégzendő feladatokhoz szükséges időt jelenti. Ezek alapján megállapítom, hogy – az illetékes rendőri szerv hirtelen és jelentős mértékben megnövekedett feladataira tekintettel – az előállítás időtartamának hossza, indokolt volt.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

¹¹ Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján:

„Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

¹² Szolgálati Szabályzat 51. § (3) bekezdése alapján:

„Az előállító helyiségben történő elhelyezéskor, az előállított, elővezetett, visszatartott személyt fel kell világosítani az intézkedés várható időtartamáról. Ruházatát át kell vizsgálni, és tőle el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. Nyilatkoztatni kell sérüléséről, esetleges panaszáról, szükség esetén orvosi ellátásban kell részesíteni.”

¹³ Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján:

„A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.”

¹⁴ Fővárosi Bíróság 20.K. 32.593/2007/8. számú ítélet indokolásában kifejtette:

„A demonstráció miatt előállított személyek nagy számára figyelemmel a bíróság nem tartotta a felperes 2007. február 3. 12.10 órától 19.50 óráig tartó – azaz 7 óra 40 percet kitevő – előállításának időtartamát jogszerűtlennek, mert az Rtv. 33. § (3) bekezdés szerint ez a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja a személyi szabadságot, a felperes vonatkozásában alkalmazott előállítás ideje pedig ezt nem haladta meg.”

IV.

A Panasztestületnek a jelen ügy kapcsán kialakított állásfoglalásában az előállítás időtartamára, valamint a könnygáz és a bilincs alkalmazására vonatkozóan tett megállapításaival és az azokból levont következtetésekkel a határozat III. részében foglalt indokok alapján nem értek egyet.

A Panasztestület állásfoglalásában a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét is megállapította miszerint:

„A tájékoztatás (a helyszínen elhangzó, a távozásra felszólító rendőrségi felhívás: 1. számú lábjegyzet) (...) a szétoszlásra irányuló felszólítást – a távozás irányának közlése mellett – megfelelően tartalmazta, azonban a Gytv.-re való általános hivatkozás mellett nem jelölte meg a tömegoszlítás közelebbi indokát. Ez a hiányosság különösen annak fényében aggályos, hogy nem csupán a tájékoztatás maradt el, hanem – ahogy azt a rendelkezésre álló adatok mutatják – a rendőrség sem volt az utasítás kiadásakor tisztában azzal, hogy milyen jogalappal alkalmazzák a tömegoszlítást, mint kényszerítő eszközt..”¹⁵

A Panasztestület e kérdés kapcsán képviselt álláspontjával az alábbi indokok alapján nem értek egyet:

A rendőri intézkedést megelőző felszólítás egyértelmű utalást tett arra, hogy a rendezvény jogellenes, ezért kell a felszólított személyeknek a helyszínt elhagyniuk. A jogellenességre vonatkozó rendőrségi állítást az Rtv. szerint a Panaszos a helyszínen nem mérlegelhetette, és engedelmességét sem tehetette mérlegelése eredményétől függővé (lásd 4. számú lábjegyzet). Egyébiránt a rendőri közlemény (lásd 1. számú lábjegyzet) tartalma közvetve sem okozott jogtól való megfosztást, a Panaszost jogsérelem emiatt nem érte.

E helyütt is hangsúlyozom, hogy az eljárás során szükségessé vált a panaszolt intézkedésben résztvevő rendőri erők által adott tájékoztatás tartalmának vizsgálata is, nevezetesen, hogy megjelölték-e a tér elhagyására történő felszólítás jogalapját. Minderre csak a panaszos szabálysértés gyanúját felvető cselekményének értékelése érdekében került sor. A Gytv. alapján – a Fővárosi Bíróság 20.K34.132/2008/20. számú ítéletére is figyelemmel (lásd 2. számú lábjegyzet) – a vizsgálat és az ez alapján a szabálysértés gyanújának kérdésben hozott döntés nem érinti az illetékes bíróság törvényben biztosított ama kizárólagos jogát, hogy a Gytv. hatálya alá tartozó rendezvény feloszlata jogellenességének kérdésében érdemben döntsön.

A Panasztestület 259/2010. (V. 5.) számú állásfoglalásában több oldalon keresztül a panaszügyön túlmutató, általános, a rendezvény feloszlata jogszerűségét is érintő megállapításokat is tesz, ezért fontosnak tartom leszögezni, hogy a jelen döntés kizárólag a panaszban sérelmezett intézkedések jogszerűségét vizsgálja, és a lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás nem terjedt ki – a fent írtak alapján nem is terjedhetett ki – a Panasztestület állásfoglalásában tett valamennyi – a konkrét panaszon túlmutató – megállapításra.

¹⁵ Panasztestület 292/2010. (V. 19.) számú állásfoglalásának III. része (43. oldal).

Mivel a Panasztestület állásfoglalásától való eltérések indokolását a törvény kizárólag a jelen határozatban foglaltakkal kapcsolatban teszi kötelezővé¹⁶, ezért a Panasztestületnek az Erzsébet téri rendezvényekre összességében tett megállapításaira jelen határozatomban nem térek ki.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein alapul.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezete;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) és (2) bekezdései, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 19. § (1) bekezdése, 30. §-a, 33. § (2) bekezdés f) pontja, a valamint a (3) bekezdése, valamint a (4) bekezdése, a 92. § (1) és (2) bekezdései és a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 14. § (3) bekezdése;
- Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 23.) Kormányrendelet 40/A. § (1) és (2) bekezdései;
- A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. IRM rendelet 51. § (3) bekezdése, 74. § (5) bekezdése b) pontja.

Budapest, 2010. június „.....”

**Dr. Bencze József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**

¹⁶ Rtv. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján:

„(1) Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

(2) Akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.”

Rtv. 93/A. (7) bekezdése alapján:

„(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Rtv. 93/B. § (1) bekezdése alapján:

„(1) Az intézkedést foganatosító szervhez benyújtott panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetője közigazgatási hatósági eljárásban bírálja el.”